

เพื่อนในจินตนาการในเด็กไทย

นางสาวธัญลักษณ์ เพ็ชรหนู

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-14-2205-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

IMAGINARY COMPANION IN THAI CHILDREN

Miss Thanyalak Phetmu

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Developmental Psychology

Faculty of Psychology

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-14-2205-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์

เพื่อนในจินตนาการในเด็กไทย

โดย

นางสาวธัญลักษณ์ เพชรหมู่

สาขาวิชา

จิตวิทยาพัฒนาการ

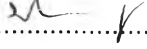
อาจารย์ที่ปรึกษา

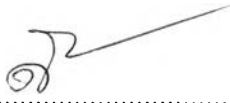
รองศาสตราจารย์ ศีรางค์ ทับสายทอง

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีคณะจิตวิทยา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมโภชน์ เขียมสุภาษิต)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประไพพรรณ ภูมิวิธยสาร)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ศีรางค์ ทับสายทอง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรรณระพี สุทธิวิธยสาร)

ัญลักษณ์ เพชรห่มุ่ : เพื่อนในจินตนาการในเด็กไทย. (IMAGINARY COMPANION IN THAI CHILDREN) อ. ที่ปรึกษา : รศ. ศิรางค์ ทับสายทอง, 107 หน้า. ISBN 974-14-2205-9.

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้เพื่อศึกษาเพื่อนในจินตนาการในเด็กไทย กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเด็กจำนวน 31 คน อายุ 3.5 – 7 ปี ประกอบด้วยเด็กชายจำนวน 5 คน และเด็กหญิงจำนวน 26 คน ได้มาจากการสัมภาษณ์ตัวเด็กและพ่อแม่ร่วมกับการตรวจสอบรายการพฤติกรรม (behavior checklist) จากการสังเกตของพ่อแม่ แล้วจัดแบ่งเด็กออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มเด็กที่มีเพื่อนในจินตนาการแบบสิ่งของที่ถูกสมมติให้เป็นบุคคล และกลุ่มเด็กที่มีเพื่อนในจินตนาการแบบเพื่อนไม่มีตัวตน สุตท้ายเด็กทั้งหมดได้รับการร้องขอ ให้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับเพื่อนในจินตนาการของพวกเขา

การค้นพบเป็นดังนี้

- 1) เด็กไทยที่ได้รับการจัดอยู่ในกลุ่มที่มีเพื่อนในจินตนาการแบบสิ่งของที่ถูกสมมติให้เป็นบุคคลมีจำนวนมากกว่าที่อยู่ในกลุ่มที่มีเพื่อนในจินตนาการแบบเพื่อนไม่มีตัวตน
- 2) สถานะสมรสของพ่อแม่ของเด็กทั้งสองกลุ่มคล้ายคลึงกัน กล่าวคือพ่อแม่ส่วนใหญ่ยังอยู่ด้วยกัน จำนวนน้อยที่แยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน
- 3) เด็กส่วนใหญ่ในกลุ่มที่มีเพื่อนในจินตนาการแบบเพื่อนไม่มีตัวตนมีอายุ 3.5 – 4 ปี และ 6 - 7 ปี ในขณะที่เด็กส่วนใหญ่ในกลุ่มที่มีเพื่อนในจินตนาการแบบสิ่งของที่ถูกสมมติให้เป็นบุคคลมีอายุ 4 – 6 ปี นอกจากนั้นเด็กส่วนใหญ่เป็นลูกคนเดียว
- 4) เด็กทั้งสองกลุ่มมีทักษะทางสังคมที่ดี รวมทั้งมีบุคลิกภาพกล้าแสดงออก
- 5) รูปแบบของเพื่อนในจินตนาการของเด็กในกลุ่มที่มีเพื่อนในจินตนาการแบบเพื่อนไม่มีตัวตนเป็นสัตว์โลกที่มีพลังอำนาจ เช่น อุลตราแมน มนุษย์หรือสัตว์ที่มองไม่เห็นตัวตน ในขณะที่ตุ๊กตา ของเล่น หมอน และผ้าห่ม เป็นเพื่อนในจินตนาการของเด็กในกลุ่มที่มีเพื่อนในจินตนาการแบบสิ่งของที่ถูกสมมติให้เป็นบุคคล รวมทั้งเด็กทั้งสองกลุ่มตั้งชื่อเฉพาะให้เพื่อนๆ สอดคล้องตามจินตนาการของพวกเขา

สาขาวิชา...จิตวิทยาพัฒนาการ.....

ปีการศึกษา.....2548.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4578112138 : MAJOR DEVELOPMENTAL PSYCHOLOGY

KEY WORD: INVISIBLE FRIEND/PERSONIFIED OBJECT

THANYALAK PHETMU : IMAGINARY COMPANION IN THAI CHILDREN. THESIS

ADVISOR : ASSOC. PROF. SIRANG TUBSAITONG, 107 pp. ISBN 974-14-2205-9.

The purpose of this research was to study an imaginary companion in Thai children. Samples of 31 children ,aged 3.5 to 7, comprising of 5 males and 26 females were derived by interviewing both the children and their parents as well as examining behavior checklists from parental observation. Then, the children were divided into two groups: the personified object and the invisible friend. Finally, both groups of children were asked to give information in details concerning their imaginary companion.

Findings are as follows:

1) More Thai children are categorized in the personified object than in the invisible friend.

2) The marital status of parents of both groups is similar . Most parents still live together, only few separate or divorce.

3) Most children in the invisible friend group are 3.5 - to 4 - years old and 6- to 7 - years old, while most children in the personified object one are 4 - to 6 - years old. Moreover, most of them are the only child.

4) Children in both groups have good social skills and assertive personality.

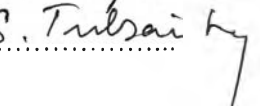
5) The pattern of imaginary companion of children in the invisible friend are magical creatures such as the ultra man, the invisible humans or animals ,while dolls, toys, pillows, and blankets are imaginary companions of children in the personified object group. In addition, both groups of children give specific names for their friends in accordance with their imagination.

Field of study DEVELOPMENTAL PSYCHOLOGY

Academic year 2005

Student's signature.....

Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายท่านด้วยกัน ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใจเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ศีรางค์ ทับสายทอง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาตรวจทาน แก้ไข รวมทั้งให้คำปรึกษาและคำแนะนำต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยอย่างยิ่ง จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์ รองศาสตราจารย์ ดร. สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต รองศาสตราจารย์ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณระพี สุทธิวรรณ รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทรัวิชาความรู้อันเป็นประโยชน์แก่ศิษย์

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวัดไตรรัตนาราม โรงเรียนไผ่ทออุดมศึกษา โรงเรียนบ้านคลองบัว ศูนย์วิจัยสภาพเด็กสภากาชาดไทย สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ รวมถึงครูประจำชั้นทุกท่าน คุณพ่อคุณแม่ของน้องๆที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน ที่ได้ให้ความกรุณาแก่ผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ น้องๆ คณะจิตวิทยาพัฒนาการทุกคน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและคอยให้กำลังใจตลอดมา

ขอขอบพระคุณพี่ๆ เพื่อนๆ สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน และคอยเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา และญาติพี่น้องทุกคน ที่ได้ให้การสนับสนุนด้านการศึกษา ให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน และคอยเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัย จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	3
	วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	29
	ขอบเขตของการวิจัย.....	30
	ข้อจำกัดของการวิจัย.....	30
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	30
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	32
2	วิธีดำเนินการวิจัย.....	33
	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	33
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	36
	วิธีดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
3	ผลการวิจัย.....	44
4	อภิปรายผลการวิจัย.....	70
5	สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	84

รายการอ้างอิง.....	89
--------------------	----

ภาคผนวก.....	93
ภาคผนวก ก.....	94
ภาคผนวก ข.....	95

หน้า

ภาคผนวก ค.....	99
ภาคผนวก ง.....	101
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	107

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	34
3.1 จำนวนของเด็กที่มีและไม่มีเพื่อนในจินตนาการ.....	44
3.2 ลักษณะของเพื่อนในจินตนาการจำแนกตามเพศของเด็ก.....	44
3.3 สถานภาพสมรสของผู้ปกครองของเด็กที่มีและไม่มีเพื่อนในจินตนาการ.....	45
3.4 ข้อมูลทั่วไปของเด็กที่มีเพื่อนในจินตนาการ.....	46
3.5 ระยะห่างของอายุระหว่างเด็กและพี่น้อง (ลูกคนโต ลูกคนที่สอง และลูกคนที่สาม).....	47
3.6 ข้อมูลทั่วไปจากการประเมินโดยพ่อแม่เกี่ยวกับบุคลิกภาพและพฤติกรรมของเด็ก ที่มีเพื่อนในจินตนาการ.....	48
3.7 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีเพื่อนของเด็ก.....	49
3.8 รูปแบบของเพื่อนในจินตนาการแบบเพื่อนไม่มีตัวตน.....	50
3.9 รูปแบบของเพื่อนในจินตนาการแบบสิ่งของที่ถูกสมมติให้เป็นบุคคล.....	50
3.10 ตัวอย่างของเพื่อนในจินตนาการ.....	51
3.11 บุคลิกลักษณะหรือนิสัยของเพื่อนในจินตนาการ.....	52
3.12 นิสัยหรือลักษณะของเพื่อนในจินตนาการที่เหมือนกับเด็ก.....	53
3.13 การปรากฏตัวของเพื่อนในจินตนาการ.....	54
3.14 สถานที่ที่เพื่อนในจินตนาการอยู่และกิจกรรมที่ชอบทำร่วมกัน.....	55
3.15 หน้าทีของเพื่อนในจินตนาการ.....	56
3.16 อารมณ์ของเด็กขณะเล่นหรือพูดคุยกับเพื่อนในจินตนาการ.....	57
3.17 ลักษณะความสัมพันธ์ของเด็กกับเพื่อนในจินตนาการ.....	58
3.18 ลักษณะของเพื่อนในจินตนาการ.....	60
3.19 ลักษณะของเพื่อนในจินตนาการตามความเข้าใจของพ่อแม่.....	63
3.20 ความเข้าใจของพ่อแม่ถึงสาเหตุที่เด็กสร้างเพื่อนในจินตนาการ.....	65